

Okólnik siódmy. — Komplet Cen. J. D. P. do wszystkich członków.

Na posiedzeniu tego miesiąca uwiadomiony o atakach ze strony Rządu na tow. nasze wymierzonych, przez wymaganie od członków jego deklaracji pod słowem honoru iż do tow. dem. tajnego i do innych politycznych — Nie trudno jest odgadnąć sprawców niedoli. Atrytorcracya, co w nas opór swych działań znajduje. Car w komplecie nieprawdnie dążeniom naszym przymierze. — Nie trzeba mu było czekać na ustawę, która, i za socjalnej, działając, by go ustrzec zastępując na przesładowanie. Nie trudno mu znać liście, naszych członków wysyłać, dotąd przysięgi ogłoszone nieostali; powołuje zatem jak zdaje się, tych, którzy dawniej do tow. dem. należa, lub o których mógł równie dowiedzieć się drogami. — Ja potrzebna naszym ^{nieprzejawiać} potęgą nam grozi, nie jest ona ustanie wyłudzić na nas zaparcie się, i wiarytch zasad, bo tego żadne groźby dotychczas niepotrafiły ale mogły nadwerżnąć tow. naszego dotychczasowa budowa. — Co nam robić wypada? Stalowicia, poświęcenia, odprężyć, zgodnie odrzucić wymagania od nas rozczucie się tow., i zniesi przesładowanie, jeżeli to ma być następstwem statutu naszej wiary. Trzeba się zatem rzec wszelkich osobistych widoków, które się w sercu demokracji mieścić niepowinny. Lecz gdy wspólni wiary, jednolici od każdego wymaga poświęceń, trzeba się wspólnie naradzić, jeżeli kroków więcej należy do ocalenia zagrożonej budowy; jak postąpić wypada, gdy statów naszego groźbę doprze, gdy uchwalona w jejach ustawa, istnienia naszego tow. sprzeciwiać się będzie. Porozumiejąc się w chwili ratunku wszelkich środków obrony więcej wypada; — W liście okólnym z d. 4. Marca donosząc członkom o rozporządzeniach przez Rząd atakach, nadsunął myśl składania deklaracji, a to w sposób aby zapisać należenie do tow. dem. tajnego, i rozciąć się na przysięgi innych tow. sekretnych, a lubo być przychodzący, że takowe deklaracje są niedostateczne, sądził jednak iż mogą, rozpostrzeć choć chwilowo naturalny wstąpić i dozwolili czasu do wzajemnego porozumienia się. Wreszcie powinniśmy do wytrwania na ras obranej drodze zbawienia tow. przypominać.

Powinny się zająć na wielu punktach, wysyłać stat. stali w wierze nie wrzekając, iż, ale jawnie znają, iż sa, członkami tow. dem. jawnego, i że nigdy się go nie zapra. ^{Wt. C.} przystać w stopni lub skone uwagi sekcji i członków, które w tym względzie otrzymał, oraz o krokach jakie więcej za potrzebne w obecnej chwili tam uznano. Przejrzawszy formy składanych deklaracji przez Rząd wymaganych, przystana, od sek. Viré urnat za odpowiednią, ^{do obecnej chwili} — i nie mogąc w niczem stat. tow. skompromitować a ta jest następująca:

„Conformement à la lettre de M^{le} C^{ne} ..... je déclare sur l'honneur que je n'appartiens et n'appartiendrai à aucune société qui conspirerait contre la France. Je fais partie, il est vrai de la société démocratique polonaise, fondée à Paris le 17 Mars 1832. Mais cette société n'est pas secrète, son existence a été publiée dans les feuilles publiques, ses statuts ont été imprimés en polonaise et en français (à Paris 1832 chez A. Pinard, rue d'Anjou-Dauphine n° 8. & mentionnés ou même reproduits en entier par les journaux de Paris. La société en question est exclusivement polonaise, elle a pour but de protéger des principes tendant à l'affranchissement des paysans polonais, elle ne peut donc être dangereuse qu'aux ennemis de la Pologne, & je ne puis renoncer au titre de son membre, parce que je le crois inséparable de ma qualité de réfugié polonais.” —

Stosownie do tych wszystkich powyżej wymienionych uwag ^{Wt. C.} za potrzebno urnat następne ucy. nie postanowienia, obecnym położeniem tow., spowodowane, które członkom tow. przedstawi:

1. ^{Wt. C.} z członków tow. do składania deklaracji wzywany, nie powinien wysiarać się lub rozciąć tow. dem. pol. jawnego; przeciwnie bowiem postępujący, za odstępujący od nas, wiary będą uważani i wykreśleni z listy członków tożsaka.

2. ^{Wt. C.} Wysszy człon. powymierzonych na nich atakach ze strony Rządu, powinni uwiadomić Centralizacya, jak w tym względzie postąpić.

3. ^{Wt. C.} Członkowie którzyby z powodu nieobecności się tow. przesładowaniu ulegli i z szar opuszczenia Francji otrzymali przed wyrzeczeniem rezultatu woli tow. protestować się przeciw temu gwałtowni powinni wygnając je nieprzeciwiając się w niczem Rządowi i tylko należąc do tow. dem. pol. jeden los ze wszystkimi członkami podzielać powinni i nie indywidualnie żądani być nie mogą. Należy nas przemocą, donosząc o miejscu przysięgi i o ich pobytu.

Wt. C.

4.^{ty} Kom. Cen. mając już w sercu myśl zrobienia publicznej manifestacji od całego tow^z, gdy ja, tera-
znajdując poparcie prze innu sioły, które swe uwagi nadesłały, bez zwłoki do jej ogłoszenia przystąpi. Nie-
długo ona adreśowana do Ministra, boby to ubliżało godności 5^{ty}, ale będzie drukiem ogłoszona w formie bro-
szurki, w której opinii publicznej podamy wymierzone na nas prześladowanie, dowiedziemy naszej jawności
przyznani nasze cele i dążenia, w kwestyi narodowej objęte, powstaniemy przeciw gwałceniu najświęt-
szych uczuć przez wymaganie od nas deklaracji, wyznamy że nie nas do zrzekania się tow. dem. zmniejsić
niemożna - naostatek będzie ogłoszona lista wszystkich członków dla wykazania potęgi naszego tow^z
i potężenia nas w prześladowaniu, gdy to ma być skutkiem naszej statosi. Exemplarz tej broszu-
ry będzie Komisjowi poręczony

5.^{ty} Kom. Cen. poleca wszystkim członkom aby jak najprędzej nadesłali swe zdanie względem sposo-
bu ocena naszego tow^z, a to w chwili gdy dotychczasowe jego istnienie, już to z powodu niedowierzo-
nej napsie Prządowej, i wito z powodu tworzącej się w Irbie ustawy przeciw stowarzyszeniom, ostatecz-
nie będzie zagrożone. Ze zdani albo w tych otrzymania się rezultat ogólny woli tow^z, której każdy podlegać
będzie obowiązany.

Uwagi. Kom. Cen. jeszcze przed wymierzonym pociskiem ze strony rządu, już rozwijał tę kwestyę, jak
tylko projekt do ustawy został zrobiony - Woczeniem tego przykrego naszego tow^z położenia następne
dwa nasuwają się kwestye albo 1^{ty} Wyrazić się w sposób tow^z francuskich, które istniały mimo ustawy będąc,
zamieniając się na tow^z którego wewnętrzne czynności i organizacja będą skryte, zewnętrzne tylko czynności
jawne i w propagandzie piśmiennej objęte albo 2^{ty} pozostać w swym dotychczasowym istnieniu, a przezo-
nani o niemożności działania korzystnie w duchu naszych zasad, naruszając naszą budowę; uniścić przezo-
dowanie, wygnanie z Francji, i wyprzedzić w masie za jej granicami, w całej rozciągłości istnienie tow^z dem.
pod. utrzymać. - Po rozlicznych w tym względzie dyskusjach Kom. Cen. na poroczeniu 15. Marca w Irbie
9^{ty} zebrań (gdyż inni dla zupełnej niemożności, jako nieobecni w Paryżu uważani do kompletu niechczeni)
w skutek nadesłanego projektu od Kom. Cen. przystąpili do wotowania

Dla utrzymywania tych kwestyj czyli zdecydowania czy w ostatecznym razie a) wyjść z Francji należy
b) lub w niej pozostać. - Sześciu było za pierwszym, trzech za drugim. Niepodobna jest całej dyskusji tu
przytoczyć, ale powody jednych i drugich do następnych się ograniczają. Cio byli za berwarunkowem tow^z naszego
zawieszeniem, przytaczali się tow. dem. jedyną jest dotychczasowa korporacja, która się jedynie zasadami demokra-
tycznymi rządzi, i utrzymuje rozróżnienie między arystokratami zaprzysięgłymi, że my jesteśmy rzeczywistych potra-
i przynależności nadzici krajem naszym prawdziwymi wobec ludów Europy reprezentantami, że statosią naszą
tytuł partyi przeciwniej zabezpieczymy, przeciwnie statosią, prześladowaniem, wygnaniem świętości na-
szych zasad utwierdzimy i Irba nawet wymaniów zwiększymy. W przeciwnego zdania będący przytaczali
ze zasady nasze, które na próżno przemoc wydrzeby się starała, nie towarzystw, ale ludności, zbawieniem ogro-
zny powinny być poświęcone, a dla tak wielkich celów, wszelkie wyrzuce pozorów nawet godności poświęcić
należy. że mimo nadzici naszych skupienia się w masie, sięgająca przemoc mądrze w wykonaniu wz-
proszania sposobu, że statosią naszą, ludy pokuszone, ale niepochwata, że wyparci za granicę Francji,
a być może Europy, oddalimy Epokę zrealizowania naszych zasad, lub ją niepodobna urobimy, że nako-
nie wyjsiem naszym tego dokonamy, czego arystokrata, Car i cała horda nieprzyjaciół noliwie pragnie.

6.^{ty} Kom. Cen. jako środek ostrożności zaleca, aby jak tylko ustawa przeciw stowarz. ogłoszona zostanie, czy-
nów tow^z zawiesić do czasu, zanim ostateczna wola ogółu zebrała, i ogłoszona, nie będzie. Wszelkie zatem
korespondencje prywatnie do Sekret. Centralizacji nadziane być mają pod nadzielonym adresem. -

Ob: będąc tego zdania, że po zrobionym zamachu na zgubę tow^z dla utry-
mania jego ciągłości przetrwać potrzeba wygnanie, i że wymierzonego prześladowania nieodeprzemy
zastępczymi i pośredkowymi sposobami przetrwać projekt do Centr. przedstawiając go do przyjęcia wo-
becem tożsamości.

7.^{ty} Kom. Cen. jak to wspomniane pod n° 5. dla powodów w Irbkości tam przytoczonych myśl tego projektu
przejść większością głosów 6^{ty} przeciw 3^{ty}; że zaś 3^{ty} będący na projekcie, trzech go warunkowo
przyjęto, uznając go za koniecznym w tej chwili, koniecznym utwierdzeniem gdy wszystkie jawności obrony nie-
wystarczają się utrzymać, niemożąc go zatem w wykonanie wprowadzić, według życzenia nadesłającego
komunikację go wszystkim członkom. -

Projekt ten jest następujący: Kom. Cent. J. D. P. zważywszy, że wporząd zatrudnień tow. nad deliberacyą, projekcie organizacyi jego wewnętrznej, nowe przeładowanie w skutku poddmuchów arystokratycznych ze strony Ministerstwa fran. przeciw cłonkom tow. wymierzona, i nieuczciwem wydaleniem ich z francyi zagrażające, wskazuje Komisyonowi zawiadzenia deliberacyi nad organizacyą, która jako do dotychczasowego położenia cłonków zastosowana, stać się, odtąd nieuczciwą;

Zważywszy, że ustawa o Centralizacyi z d. 18 kwietnia 1832 i nadzwyczajności okoliczności obecnych są dostatecznem dla Kt. C. upoważnieniem do wydania rozporządzeń właściwych w celu zapewnienia dalszej centralizacyi i dalszego nawiązania, jakichś dobro ogólne wymaga; — postanawia co następuje: 1° Wszelkie prace zwyczajne tow. a wszczególności korespondencye i dyskusye w przedmiocie projektu nowej organizacyi są dotąd zawieszono. 2° Lista ogólna cłonków obejmująca wszystkich dotąd przyjętych i wykreślonych będzie natychmiast sporządzona, przez Sekretarza i dwóch czł. sprawozdana, i drukiem ogłoszona. Jeden exemplarz przśle Schr. bez żadnego piśma ministrowi francuzkiemu. 3° Cłton: którzyby ulegając prowokacyi ministerialnej wyrzekli się, lub zaparli należenia do tow. dem. pol. jawnego w Marcu 1832 zawiązanego, będą natychmiast z listy wykreśleni i te wykreślenia dodatkowo wydrukowane zostaną. 4° Wszelcy cłton. którzy nie czyniące żadnego zrzeczenia się, tem samem wydaleni z francyi ulegną, obowiązani są, żądać paszportów do Anglii i starać się, tamże przenieść. — Wrazie niemożności zebrań się, razeni i wyjścia z fran. zbierać się będą w Anglii w mieście ..... i tamże jedni o drugich się dowiadując, oczekiwać dalszych rozporządzeń. 5° Co co najprzód na ziemię angielską, przybędą, skoro się znajdą, w liczbie 3° cłton. natychmiast centralizacyą korespondencyi i przedsięwzięcia, wszystkie środki skomunikowania się z innymi, jakie będą, w ich możności. 6° Wszelcy cłton. obowiązani są, ile możności, trzymać się w jedną ogólną masę, unikać rozproszenia i nieprzedsiebrać osobno, ani żadnych podań do władz angielskich, ani żadnej decyzji stanowczej, co do wyboru miejsca dalszego stałego pobytu. 7° Cłt. Kompletu Cent. przed oddaleniem się z Paryża, obowiązani są, obmyśleć dostateczne środki do zapewnienia tow. korespondencyi z francyą i wręce umówionego korespondenta tow., protokóły i wszelkie akta i książki. — Również na nich ulozonym jest obowiązek postarania się, aby 500 exemplarzy drugiego arkusza pierwszej broszurki fundacyjnej, były jak najprędzej wydrukowane; aby 500 exempl. pierwszego arkusza dawniej porostate i niepełnie skończone były ulozone u jednego z księgarzy w paryżu, z upoważnieniem do odebrania od drukarza, drugiego arkusza dodrukować się mającego, i następnie sprzedania tak ukończonych broszurek po cenie fr. 2 exemplars, na rzecz tow., nakoniec aby to w dziennikach ogłoszonym było, u których takie zapewnia, dla tow. na przyszłość umiarkowanie nadstać się mogących artykułów. 8° Rozporządzenie niniejsze od tej chwili w wykonanie wchodzi i obowiązujący będzie dopóki ogół tow. inaczej niepostanowi, wtenczas gdy zbranie żąda ogółu miejsce mieć będzie mogło. — Kom. Cen. poruczając wypełnienie tego postanowienia gorliwości cłtonków ich wierności i poświęcenie się dla zasad tow., ufny przytem iż w chwili tak ważnej, wszystkie scysye wewnętrzne tow. ustai powinny, zawiadania Kollegów: iż czynności jego jako Kt. C. paryżkiego ustaja, dają z zamknięciem niniejszego protokołu, który po przeczytaniu i podpisaniu otygrafowany i wysłany cłtonkom rozestany być ma. —

Nota: ad 2° Ja sądzę, że im więcej nas będzie do wyjścia, tem lepiej, i dla tow. i dla cłtonków pod wszelkimi względami; trzeba więc dać pobity listę, niech wypędzą wszystkich co się cłtonkami i co się tego nie wyrzekło;

ad 4° Cłton: w paryżu będący wymiarkowawszy okoliczności, mogą dokładniej oznaczyć narwisko miasta.

Ze smutkiem kompletowi Centralnemu doniesi wypadła, że wchowali brwogi, gdy niht naszych szeregów opuszczał niepowinien; Ob: Adam Guronowski do wykreślenia się z tow. podał. Kt. C. na posiedzeniu d. 18 marca 1834. zważywszy, że jego już oddawna dla tow. okazywana, obojętność i niepodzielanie zupełne czynności kompletu, od kłtu miszocy, bez żadnych powodów; 2° na uszytione przeciw niemu na posiedzeniu d. 18 stycznia n.b. zaskarżenie, iż przez zamieszczone wyrażenia w przedmowie broszurki "Przyszłość" przez niego wydanej, ubliżył tow. krzywdząc go w opinii publicznej — i że na robione mu w tym względzie przedstawienie, żadnych nienadstat objaśnień. 3° zważywszy na decyzję kom. cent. która na skutek wspomnianego w poprzednim przedmiocie zaskarżenia, na posiedzeniu d. 27 stycznia, winnym go w obliczu tow. usłata; zważywszy 4° że żądanie jego do wykreślenia się z listy cłtonków tow., w chwili gdy ono jest zagrożonem, ostatecznie go w obliczu tow. oskarża i przypisuje wyrok, który nad nim ciążył. Z tych wszystkich powodów Kom. C. jednomyślnie w moc art. 7 ustawy zasadniczej, z listy go cłtonków tow. wyrzekł.

(Wyciąg z protokołu 18 Marca 1834 r.).

Paryż dnia 11. Marca
1834.

Kasytamy Wam b. troskie przedwzięcia.

W. D. C. Kt. C.

